

L'IGNORANCIA

SETMANARI POPULAR MALLORQUÍ

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Rambla, 10 pral.
Palma de Mallorca

SONARÀ CADA DIJOURS SI TÈ BUF A SES GANYES

PAGAMENT A LA BESTRETA
Un Trimestre, 1'25 pts.
Un número solt, DEU cts.

UN ECZEMPLE

A la nostra terra les coses espirituals tenen encara poc valor. Per molta gent, sols son bones i útils aquelles coses de resultat immediat. No volem entrar a cercar si la causa d'això està en l'ineficàcia que les mateixes coses intel·lectuals han tengut en moltes ocasions i durant llarg temps o en el curtesa de vista de la gent qui no estant acostumada a mirà enfora no veu un pam més lluny del seu nàs.

Per això encara que no sia una d'aquelles coses fabuloses que mos conten de Nort Amèrica, i que ja tenen imitadors per Barcelona i pel Nort d'Espanya, volem fer públic la nova del eczemple qu'un senyor de Sòller el Sr. Oliver i Delgado mos dona.

Aquest senyor compreguent que la millo companyia que se pot dur en el viatge de la vida, es la instrucció i educació, oferí i donà un premi anyal de 250 pts. al mestre de Sòller que cada any haguès ensenyat més analfabets. Aquesta setmana passada, cumplint les condicions de la convocatoria, el senyor Batle de Sòller amb el senyor Rector, el apotecari i bon sòller Sr. Torres i alguns concejals recorregueren les escoles per veure els resultats. I segons noves obtenguè el premi el mestre de Biniraix Sr. Moragues, qui de vintiu qu'en el comens del curs no sabien res n'ha presentat catorze que ja llegeixen corrent, saben escriure al dictat i fan operacions de sumar, restar i multiplicar, i quatre més que saben ben confegir.

N'estam ben satisfets de poder publicar aquesta noticia i desitjam que tengui molts d'imitadors en aqueixa o amb altra forma a tots els pobles de Mallorca.

EL SEMBRADOR.

NIT D'ESTIU

An en "Mito."

N'era nit d'estiu, de lluna argentada
la mar banyava, la plaja calmosa
i la flaira corria remorosa
fent cantussetjar dels pins la brancada.

Mig tombat demunt l'arena escampada
la veu, escoltava, melangiosa
del pescador que dins l'aigua blavosa
els ecos despertava amb sa tonada.

Mentres el rossinyol dins l'espessura
refilava sa dolça melodia
que mon cor de pura tendror onplia.

I escoltant la mar qu'amb calma onetjava
i la flaira qu'amorosa'm besava
me vaig dormir contemplant la natura.

MOINGRUCELI.

20-4-20.

ACABA DE SORTIR

AGUILES, poema de VII cants.
Guillem Colom. De venta en les
principals llibreries. Preu 3 ptes.

Conversa d'un clavell i una rosa

Dins un encantat jardí
ahont ningú entrar-hi gosa
un clavell i una rosa
parlaven un dia així:

Digues-mé rosa florida
perque tant'ets allunyat?
es que estas empagaida
d'estar an el meu costat?

—No me digues, no, tal cosa
Clavell, no'n faltava mes!
pero es que crec qu'una rosa
està millo en els rosers.

—Tu be saps qu'aquí viviem
amb ben dolça germanò
perque tots dos mos nodriem
d'una mateixa conró.

I miravem l'estelada
i miravem l'infinit
i al abaixar la mirada
al mon el creiem petit.

Pero no saps una cosa?
no saps tu qu'els bells Clavells
bons germans son de la Rosa?
perque's que t'allunyes d'ells?

—Jo n'estic molt agraida
amb aquesta germanò;
i t'envii de ma florida
la poncelleta millò.

Molt be estic arreconada
digues lo que vols de mi
i me tens ben disposada
en lo que te puga servi.
No me treguis a rotlada
tornaten al claveller
deixem a mi està amagada,
feu per Deu! dins el roser...

—Fas molt be cercant la vida
en el teu amat roser.

Deu te quart rosa florida...

—Amb tu sia Claveller.

LLUNETÀ DEL PAGÈS.

Impresions
d'un conrador

—Uep! l'amo
Antoni, vos per
aquí?

—Ja hu veus,
homo. He ven-
gut perque es se-

nyor m'ha dit que un fill seu, va presentar uns quadros i no los admeteren, i a les hores casi m'ha manat que vengués a veure els admesos, i dar sa meua opinió de pagès.

—Molt bé, molt bé, i vos així mateix teniu bon ui?

—Ei jo he estat a Barcelona i França i he vist molts de quadros.

—Ido ja em direu sa vostra impresió, vos que no sou tècnic.

—Res sé d'axò que dius; empero sa primera impresió qu'ha estat pujant l'escala, no ha pogut esser més dolenta. Vaja un mestre d'obres que la va fer. Ei casi, casi no mi caben es meus peus! Mirau que per aquest gran casal fer una escala en sos escalons tan estrets, que pareix s'escala des meu moli. No pega això Bernat.

—Teniu raó l'amo Antoni, jo s'altra dia hi vaig caure i si no m'aturen pec a dins es gorret. Bono, pero això res té que veure en sos quadros.

—Ja hu sé; pero mira que si ma romp es cap, bons quadros hauria tengut... Aquestes parets forrades de tela de sac, no ma desagradada, antes les haurien forrades de domás; avui en dia tot adelanta i entre sacs i llensols d'era mira si hu han posat bé. Bon reveracreu!! i aquest senyor toca es piano en sos peus... Mai havia vist una cosa com això... Ja n'hi ha de coses rares an aquesta exposició Bernat... meam, meam anem a veure es quadros.

* * *

—Qu'ès lo més fresc de tot qu'heu trobat en aquesta exposició l'amo Antoni?

—Lo més fresc es aquest brollador. Si m'ho haguessen permès hauria begut algo des broll, perque m'han dit que en tot aquest

gran casal no n'hi ha una gota d'aigo, i creismè que avui en fa molta de basca.

—Jo vos deman es quadros; sa frescor des quadros.

—Mira Bernat no volia dir res referent an es quadros perque es segur que ten riuràs de mi; empero sa meua explicació es sa si-guent. En pintura, tot allò que sa sembli mès an el natural es per mi lo millor; perque mira que te poca gracia que li hagen de dir a un: això son arbres; això son cases... no pas jo per aquestes coses.

—Si, si teniu ràd l'amo; empero segons sa tècnica moderna, avui s'han de sebre ende-vinar ses coses qu'ha volgut pintar s'autor.

—¡Biel, Biel, no tens beies i vens mel...! Jo no vui haver de endevinar res, perque an aquest cas, en lloc d'esser una pintura seria un trenca-closques. Veis es quadro aquest de ses taronjes, jo he vist aquest ho-homo i l'he conegut totduna; es garbayons, ses cireres i es plátanos, pareix qu'un los pot agafar i menjar; això m'agrada a jo. En cam-

vi aquell altre que he sentit dir qu'ès es Puig de Pollensa, m'han hagut de dir que lo de baix son arbres... ¡mirau que n'he vists jo d'arbres; i mal me penjen, si això no parexen mès fuyes de figueres de moro, que arbres. Se meua opiniò ès aquesta Bernat, lo que s'acostí mès, en dibuix i colors an el natural, per jo serà sa millor.

—Ido l'amo Antoni, vos deu agradar ben molt aquella gran soca d'olivera?

—Gens ni mica, perque no he vist mai soques d'olivera amb aquest color; en camvi aquell quadro des molins tè un blat segador i un cel tan ben fet que m'agrada molt. Tambè m'agrada es retrato d'aquesta pagesa; tant es rebosillo com aquesta roba de llengos, es pitxeret, sa vasa des quadro antic, que jo he volgut passarhi sa ma, perque creia qu'era de ver; no pot estar mès ben pintat per meu gust.

—No, ell vos teniu bon ui l'amo Antoni.

—Res d'ui, lo que fas jo, es comparar lo que veig pintat en lo que cada dia veig de bon de veres.

—Ido... vos an aquí haurieu dat es primer premi?

—Jo, a ningú. En el meu pobre entendre, no he vist cap pintura de primera. Quant un entra an aquesta sala no pot dir, «aquí aont hi ha un gall, no canten gallines». No hi ha cap quadro mascle... m'has entes Bernat?

—Si si, pero es el cas que segons es reglament d'aquesta exposició, forçat s'havia de dar es primer premi a qualqùn.

—Aquí està es grà. Jo en parlà de reglaments, ja no hi veig ni hu entenc; perque moltes vegades he vist tenir es mal an es clotell i curar es turmell.

—¿I que direu an es senyor de s'exàmen que hu fet d'aquets quadros?

—Ido l' diré que hi ha quadros que son tan dolents com el del seu fill i los han admesos; i sino digaume ¿aquell quadro de mà esquerra del Sant Cristò, qu'ès allò?

—Homo l'amo Antoni, un nocturn ha d'esser negre, així es que en aquest quadro no's veu res.

—Tens ràd Bernat, per això totduna que le vist he clucat els uis.

—Aquest quadro es d'un forester.

—¡Ah! ja comprenc, es fet a fora Mallorca.

—No, homo no; es fet a Mallorca, pero es pintor no es mallorquí.

—Vat-aquí perque ha feta aquesta negrura; devia pensar en ca seva, perque jo Bernat quant he estat fora de Mallorca, tot ho he vist molt negre.

—I d'escultura l'amo Antoni que trobau?

—Aquesta faixa que hi ha d'erbossera demunt sa tela de sac no està malament; pareix de veres.

—No, jo vos dic ses escultures de guix. Veis; aquesta esquena, aquest cap...?

—¡Ah! no ma n'havia adonat. Ma pareix una cosa que no està acabada; perque un cos sense cames ni cap. Un cap, sense brassos ni cos. Un soldat tan enrrevenat que pareix un fus. Una monja que no té cos perque tot son cames... que vol que te diga Bernat, jo no hu entenc; pero ma pareix molt poca cosa això... ¡Jès ara entra es meu senyor...!

A reveure Bernat.

—Adeu l'amo Antoni.

ALS CORRESPONSALS

Pregam que els qui encara no hagen liquidat amb la nostra administració, heu facin com mes prest millor.

D'ACTUALIDAT

Els cassadors estan de mal humor i els pagesos també

Dissapte passat feiem la torniola per dins el café *Zuis* quant de *sopetón* mos sentirem una estirada de jac que casi mos deixà en cos de camia, tan *carinyosa* escomesa venia d'una rotlada de cassadors amics nostros jarròs tenim! que com de costum i es temps de buidar un parell de tasonets *canviaven impresions* sobre sa seva tan innocent afició; alguns d'ells mes encesos qu'una faye, manco es nostro *veterano* company l'amo'n Juan de ses eueyes, antic arrendedor de *Son Pastura*, molt *afecionat* com diu ell mateix a tirà trons a ses guàtleres *que se vesten i se calsen* de ses blateres i hortalises de dins el seu lloc, i que té unes mans beneides per fer-les amb'arròs picat de couent.

L'homo estava capbaixenc contra costum l'amo'n Juan, li varem di ¿que no hi ha *bono*, o heu feis per no convidar-mós a fé s'arrosada de guàtleres, com els altres anys?..... ¿Guàtleres, mos respon, que no sap don Pep que enguany *ses* civils no volen que les mos menjém a ses guàtleres els qui les criam i mantenim tot l'any? Are volen que les s'em-pesolin es *señoritos bien* que tenen *Vedado* com es de *Son Pocasolta* veinats meus.

—Casi casi no vos entenem, li contesta-rem, si no parlau mès clà.

—Idò *vorà* es pas. S'altre diassa una pareya de civils que feia molts d'anys no havia vist per cameva ni mai per mai m'han agafat cap cassador de botet que tant de mal fan als meus sembrats quant son veres, me trobaren els atlots cassant de beguda (a dins el meu lloc) gorrions, sol'leres, pasarells i altres *lladres* de blat que en aquest temps heu fan mal bé tot i destrosen tot quant un *d'homo* té es mitj des camp: fasols, monjetes, tomàti-ges, tot heu pasan a foc i a sanc. Idò bé, sense mes ni pus, los prenen es filats i *enses* i crec que los s'en heurien duit fermats si els atlots no hu haguessen dat a les cames... ja sap lo que son els atlots.

—Pero, sant homo, li varem di, que no sabiau qu'està penat per la Llei cassà aquets animalets que tant de bé fan a l'agricultura?

—Això heu diuen els qui coneixen l'agri-cultura desde s'oficina o desde una *càtedra* de Montisón, i aquets son es que desgra-ciadament mós posen la cenra an el front. En *questió* d'això li diré qu'encare no s'ha dita la darrera paraula, i a la América que saben mès que noltros, heu sé perque heu som estat molts d'anys com ja sap vosté, tals *pacaritos* son perseguits a foc i sanc, igualment tota la caça de pel.

—¿Bono, i ses guàtleres?, li tornarem pre-guntar.

—Encare no som acabat, després d'aquest fet, tot seguit m'escapen es cavalls i un poc mes *enllanos* m'aturen dos amics meus que jo els havia enviat a cassà quatre guàtleres per fe un poc de brou a sa madona que anava un poc *alise*, los prenen ses *escopetes* i tot es damés cabal i apuntaven no sé que coses a un papé.

Jo, continuà, me mirava la feta encamallat demunt el forn quant de sopte veix que s'en-venen de cap *eyò ses dues* civils i tan bon punt varen esser a tir de conversa, me diu *una de ses dues*, que devia esser es majó: bon dia l'amo'n Juan, que no estau content are que vos espantam els cassadors de dins ca vostra?

—Gens ni mica, els vaitj respondre, per-que an aquest temps els cassadors me fan molt de bé metant-mè es *lladres* de ses coi-tes, en camvi aquesta es l' hora que vostés me n'hagen d'agafà un d'es molts que me ro-ben garbes, melons, cindries, euberginies, pebres, mel'ies i altres fruits consemblants...

—I... que vos contestaren?

—Feren com la figuera, i heu donaren a ses cames mentres miraven en cara molt sa-tisfeta ses *escopetes* d'els cassadors amics meus, malgrat tenir llicencia d'es *Goern* i *primis* meu.

—Pero ¿que no sabiau que sa Llei de caça...?

—Si senyor, sa Llei de caça, com moltes lleis fetes a Madrid vé a se un estira i amolla, com moltes d'altres, ja que sa cria de sa caça va a la par de ses coites i segons la regió d'Espanya, axi no's raro lletjir un *parte* entre Mars i Abril que diu *que su Maquesiat* i els seus amics varen agafà an es *coto de doña Ayna* tantes perdius, tantes llebres, tants de *vernados*, etc. etc., i are mateix estàn fent igual a la *Sierra de Crelos*, i això no es una prova que no hi vol forsa de lo que dic? ¡Coses de *Goern*, don Pep, coses de *Goern*!

—Però... com deis qu'es senyorets d'es *Vedado de Son Pccasolta* estàn tant contents que no pugueu caça ses guàtleres de dins ca vostra?

—¡Està clà, *hombre!* perque quant venen ses aigos primerenques de San Bernat i Setembre ses quatre guàtleres que ja no troben res nat d'aquest mon per dins el pià prenen refugi a dins la garriga.

—¡Idò llavò es l'hora de anar-hi!

—Si senyor, però com jo ni casi cap posició del pià tenim garriga... ja mos enten don Pep. Ja sap are perque aquest any contra bona costum mallorquina no volen que caçem ses guàtleres.

I com es xotets mallorquins solen tenir molta llana an es clotell *boca baco todo el mundo...*

—Pero i sa caça que no val res?

—Se caça don Pep ha estat es i serà sempre un *artículo de luco* i tot el seu valor no val ni la millonésima part del gran mal que fa a la pagesia, *oquelá* a la barra de plassa

costàs *tible* més de lo que val, senyal segura que ja en quedaria molt poca. Pero som a la Espanya, terra de *vicevescas* i solament sa dona importancia a lo que en realitat, no'n té i vat-aquí perque se fa de ses Lleys un etern elàstic, tira l'amolla, aquesta es teva, aquesta es meva.

Si tant volien favori sa caça ¿perque ses *civils* no han fet lo que fan are durant es mesos passats de veda i cria, perseguint es cassadors de botet i filats, es cassadors de lasos i altres que no fan petjada bona durant el principal temps que sa caça cria? Per això es que heu entenem de bon de veres, i desgraciadament sempre callam, atribuim a intencions desgavellades sa campanya que estan fent es forastés que mos comanden... I... *tardi piulasti* com deia aquell pallero italià, *antes antes* va di en Canyot...

Guàtleres? ¡como no las pintes! ¡Escopetes!! don Pep, escopetes es lo qu'are cassen...

PEP PASTILLA DE S'ARENAL.

Biblioteca CA NOSTRA

Llibres rebuts:

L'Elefant Blanc, robot.—Mark Twain.— Traducció de Josep Carner.

Una Canço Nadalena—Dickens.— Traducció de Josep Carner.

La Nation Catalane.—Son Passe, son Prèsent et son Avenir. Extrait de «Annales des Nationalités».

S. Francisco de Sales.—Rvt. P. Miquel d'Esplugas.

Voyage de L'Ille Majorque.—Judes Leclercq.

El cinematograf en la cultura i en les costums.—R. Rucabado.

Aguiles.—Poema de VII cants.— Guillem Colom.

OBSEQUI

el farem ben aviat an els nostros suscriptors d'un hermós folleto editat per l'empresa d'obres escolars MALLORCA EDITORIAL titulat

EL POI

hermosísima contarella escrita pel venerable entomòleg en J. Fabre, i traduït pel benemèrit enginyer en cap de l'Estació Enològica de Felanitx D. Arnest Mestres.

Va magníficament presentat, impres a dues tintes i amb dibuixos d'En Miquel Garau.

També l'enviarem a tots els qui se suscriuen a L'IGNORANCIA an aquest any.

Berbes

En Tomeu ha hereditat vint mil duros.

Va comensar a engatar-se soviat i un dia anava fent *eses* pels carrers.

El va veure un amic qui li demanà:

—Que's això, Tomeu?

—Res; estic *liquidant* la meua herencia.

Entre dos micers que's feien la competència:

—Per esser un homo il·lustrat, té vostè ses oreyes massa llargues.

—Y vosté per esser un ase les té massa curtes.

Un tio dona consells a un nebot, i li diu:

—An aquest temps es indispensable l'honradesa, però també hu es la habilitat.

—En que consisteix l'honradesa?

—En cumplir tots els compromisos.

—I la habilitat?

—En no contreurer-ne cap.

— 17 —

ACTE TERCER

L'escena representa ca na Rosa, un dia d'hivern molt fret.

ESCENA I

Madò Maria tota sola

M. MARIA.—Vaja quin fret que fa avui
Jo estic tota enravenada,
fins ara'm som escaufada
que duia els peus tots remulls.
Però ara ja's ben hora
d'aparellar per dinar
i hauria d'anar a comprar
i no poden sortir defora
amb tanta d'aigua que fa
per paga ell tan costipat
i tot sol no'l vui deixar
na Rosa ara està su-llà
i devora ell s'entretendrà
cosint o triant el blat.
Encara segueix ploguent
no sé com men he d'anà,

MARG.—Vès que tal, ja vos ho deia;
jo ja no hi volia anar...

M. BET.—Qui s'havia de pensar...
santa dona... jo no creia
que s'ho prengué tan a mal

MARG.—Ell es homo molt formal
i llavors, no's per dir-ho
es recte i molt desxondit,
i sé cert que si ho ha dit
es ben capàs de fer-ho.

M. BET.—Deixa'l fer, ja tornarà
li passarà la volada.

MARG.—Podeu estar descansada,
que deu haver de tornà!

M. BET.—I m'ha dit una altra cosa,
que no la't gosava a dir.

MARG.—Que us ha dit? M'ho podeu dir.

M. BET.—Que se casarà amb na Rosa.

MARG.—Axí! no faltava més,
altra cosa no'm faltava,
aquesta sí que m'es biava!

M. BET.—Tot qüestió d'interés.

MARG.—Ca! mumare, anau errada
si creis que per això hu fa;
tot qüestió de ballà,
podeu estar descansada.
si m'aguesseu aturada

ACABA DE SORTIR

VOYAGE DE L'ILE DE MAJORQUE, per Leclercq. Preu 5'50 ptes. De venta a la Llibreria Universal, Jaume II-10.

CORRESPONDENCIA

Pep Pastilla de S'Arenal.—Heu reberem que ja teniem el número compost. Teniu molta raó, amb lo de les lleis. Així mos agrada bon amic.

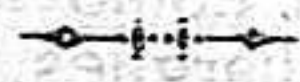
J. T.—Son Servera. Rebut la vostra. Digau-mos si no la rebeu.

TRENCA-CLOSQUES

GEROGLIFIC

ESTAR PERILL.

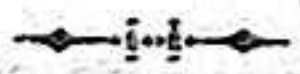
PORQUERET DE LA PELLICA.

FUITA DE VOCALS

J. s'.s r.mp.d. s. g.rr.
t.t .s .n s.. q..m p.rd.t
n. h. v.l p.r l. q.. h. r.g.t
q..n h. v.st .ls t.sts .n t.rr.

PORQUERET DE LA PELLICA.

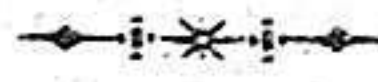

ROMBE

Sustituir els punts per lletres de manera pue tant horizontal com verticalment diga: 1. consonant, 2. astre, 3. poble de Mallorca

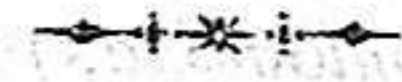
PORQUERET DE LA PELLICA.

XARADA

El dia de ma primern
per lo meu tot passetjava
i cercava una segona
per un llum que s'apagava.

ESPOLETA.

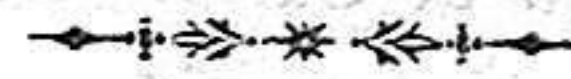
QUADRAT

Sustituir els punts per lletres, que hori-zontal i verticalment diguen: 1. objecte de vestir, 2. metal, 3. licor, 4. sentiment.

ESPOLETA.

Fins dijous qui vé si deu ho vol i Maria.

Solucions del número passat:

Al Geroglific: A ca vei no hi ha cus-cus.

Al Ambidextre: Mateu, Uetam.

Al Cap i coua: Nin.

Al Rombe: M, Flac, Mapes, Cel, S.
A les Semblances: 1. En que abdos son periodics; 2. En que s'hi son fets molts de bunyols.

Al Problema: Cap perque els altres volaren.

JOANET DE SA GERRA.

CORRESPONDENCIA TRENCA-CLOSQUERA

Porqueret de la Pelliça.—Fins avui no me don compte de lo que me deieu. Mai, ma fereu llarc. Enviahó, idò. Si estic content...? jo vos donaria sa possessio de Santa Ponsa, pero... Vos sou l'E...

En Rubio.—I que m'hi feis de content! Pensau-hi més sovint en jo. Sabeu que hi fa de malestar dins una gerra i sense veure ningú... Estau segur que si tornava a creixer sa favereta me'n tornava a veure Sant Pere per ferli un escolt a s'orella. Agrai-dissim.

JOANET DE SA GERRA.

UHI!

TRENCA-CLOSQUERS: Dijous qui vé publicaré un CONCURS... Fora vessa i espolsauvos els ulls!... i a romprese sa testa s'ha dit!

EN JOANET.

Tip. de Sebastia Piza

— 18 —

com jo m'hi vaig encarar
no hauriam de llamentar
aquesta mala passada.

M. BET.—Vaja, no sies pesada,
ara ja no hi val consei,
aquest mal no te remei,
filleta, deixeu anà;
però això me servirà
per sempre d'escarament,
ja que hu he fet malament
el mal vull remedià.

Mira aquest tros de baja!
Troba que poc li ha bastat;
tampoc no's cap desbarat
anar a un ball i ballar.

MARG.—Idò, anau-lo a encalçar
i digau-li lo contrari,
bé mos ho diu el Vicari
qu'es un pecat el ballar
i no'l volem escoltar...

M. BET.—No, ell ara ja es necessari!

MARG.—Però ara ja en sap greu
en tal falta esser caiguda
i més com veig qu'he perduda
l'estima d'en Bartomeu.
un atlot qu'es tot de Deu,
tan sencer, tan avengut....

— 19 —

Molt es el bé que'he perdut
i no ho puc remedià
ni de ningú em puc queixar
perque ho teng ben merescut.
Atlotes Mirau-vos-hi
d'aquí envant en so ballar,
perque allà hi podeu deixar
el tresor de l'innocencia,
perdre la pau, la prudencia,
l'honor i la dignidat,
i llavò, en haver ballat
pot ser quedeu mal apler
i també podria esser
perdesseu l' enamorat.

TELÓ

